EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 2.6.2021.
COM(2021) 272 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Petnaesto godišnje izvješće za 2020. o provedbi pomoći Zajednice na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 389/2006 od 27. veljače 2006. o uspostavljanju instrumenta financijske potpore za poticanje gospodarskog razvoja turske zajednice na Cipru

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Petnaesto godišnje izvješće za 2020. o provedbi pomoći Zajednice na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 389/2006 od 27. veljače 2006. o uspostavljanju instrumenta financijske potpore za poticanje gospodarskog razvoja turske zajednice na Cipru

1. UVOD

Uredba Vijeća (EZ) br. 389/2006[1] („Uredba o pomoći”) temelj je za pružanje pomoći turskoj zajednici na Cipru (TZC) te se njome zahtijeva podnošenje godišnjeg izvješća Vijeću i Europskom parlamentu.

2. PROGRAMIRANJE POMOĆI

Od 2006. do kraja 2020. za aktivnosti u okviru Uredbe o pomoći bilo je namijenjeno 592 milijuna EUR. U srpnju 2020. (Dio I.) i rujnu 2020. (Dio II.) za godišnji program djelovanja za 2020. odobren je ukupni iznos od 36,6 milijuna EUR[2]. Višegodišnji financijski okvir (VFO) za razdoblje 2014.–2020. programu je omogućio višegodišnju perspektivu zahvaljujući stabilnom godišnjem financiranju. Program pomoći je, međutim, privremene prirode i cilj mu je olakšati ponovno ujedinjenje Cipra, a Uredbom o pomoći i Uredbom Vijeća br. 1311/2013[3] kojom se uspostavlja VFO, omogućuje se revizija u slučaju ponovnog ujedinjenja.

3. MEHANIZMI PROVEDBE

Program se provodi na područjima Republike Cipra u kojima vlada Republike Cipra nema stvarnu kontrolu i u kojima je primjena pravne stečevine privremeno obustavljena na temelju Protokola br. 10 Ugovora o pristupanju. Pomoć se provodi izravnim i neizravnim upravljanjem.

Komisija djeluje u jedinstvenom političkom, pravnom i diplomatskom kontekstu. Za provedbu programa potrebni su *ad hoc* dogovori, uz istovremeno poštovanje načela dobrog financijskog upravljanja. Kod programa pomoći koje financira EU pravni okvir za razvojnu pomoć u uobičajenim se okolnostima uspostavlja sporazumima s vladom korisnicom. Takvi se sporazumi ne mogu sklopiti za pomoć TZC-u. Upravljanje potencijalnim rizikom i njegovo smanjenje dio su odgovornosti Komisije, a donesene mjere uključuju intenzivno praćenje ugovorâ i pružanje potpore korisnicima, revidirane uvjete plaćanja te oprezan pristup u pogledu uporabe bankovnih jamstava. Pomoć uključuje znatan iznos bespovratnih sredstava, u pogledu kojih je potrebno intenzivno upravljanje resursima.

Kako bi se ostvario učinak, TZC se mora u potpunosti uključiti u postupak uvođenja pravne stečevine nakon postizanja rješenja.

Skupina zadužena za program djeluje preko Ureda EU-a za podršku programu (EUPSO) u sjevernom dijelu Nikozije. Predstavništvo Komisije na Cipru ujedno na cijelom otoku organizira sastanke, seminare i konferencije za novinare te komunicira s ciparskom javnošću, među ostalim i o programu pomoći. Osim toga, informacijska točka EU-a, koja se financira u okviru programa pomoći, provodi niz komunikacijskih aktivnosti i aktivnosti za povećanje vidljivosti kojima pruža informacije o politikama EU-a, prioritetima i mjerama za potporu TZC-u te promiče europsku kulturu.

---

[1] Uredba Vijeća (EZ) br. 389/2006 od 27. veljače 2006. o uspostavljanju instrumenta financijske potpore za poticanje gospodarskog razvoja turske zajednice na Cipru i o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 2667/2000 o Europskoj agenciji za obnovu (SL L 65, 7.3.2006., str. 5.).

[2] Provedbena odluka Komisije od 18. lipnja 2020. o donošenju Akcijskog plana za tursku zajednicu na Cipru za 2020. (Dio I.) (C(2020) 4008) i Provedbena odluka Komisije od 25. kolovoza 2020. o donošenju Akcijskog plana za tursku zajednicu na Cipru za 2020. (Dio II.) (C(2020) 5698).

[3] Uredba Vijeća (EU, Euratom) br. 1311/2013 od 2. prosinca 2013. kojom se uspostavlja višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2014. – 2020. (SL L 347, 20.12.2013., str. 884.).

4. PROVEDBA TIJEKOM RAZDOBLJA IZVJEŠĆIVANJA

4.1. Opći pregled

Komisija nastavlja provoditi Uredbu o pomoći s općim ciljem podupiranja ponovnog ujedinjenja. Komisija je spremna prilagoditi program u slučaju postizanja bilo kakvih dogovora tijekom pregovora o rješenju.

Aktivnosti u 2020. obuhvaćale su nastavak niza pokrenutih i uspješnih projekata kao što su stipendije EU-a i mjere za izgradnju povjerenja kojima se podupire rad Tehničkog odbora za kulturnu baštinu (TCCH) i Odbora za nestale osobe (CMP). S pomoću posebnog mehanizma nastavilo se financiranje inicijativa Tehničkog odbora u kojem sudjeluju obje zajednice.

Bespovratna sredstva i dalje su bitan element programa. Pomoć ključnim gospodarskim sektorima koji se pripremaju za postizanje rješenja pojačana je projektima za razvoj privatnog sektora, ruralnih područja te ljudskih resursa. Nastoje se postići konkretni rezultati u području iskorjenjivanja bolesti životinja i sigurnosti hrane.

Među korisnicima i dalje postoje bitne razlike u sposobnosti da nakon sveobuhvatnog rješenja učinkovito provedu pravnu stečevinu EU-a i mnogi pravni tekstovi još nisu odobreni. Međutim, TZC je nastavio dobro napredovati u nizu područja i sada bolje razumije izazove povezane s provedbom pravnih tekstova usklađenih sa standardima EU-a.

I dalje postoji problem s ugovorom o izgradnji kanalizacijske mreže u Famagusti koji je Komisija raskinula u prosincu 2013. Spor s bivšim izvođačem rješava se arbitražom i još je u tijeku. Usporedno s time, sklopljen je ugovor za povezane popravke, ali radovi još nisu započeli.

Provedba programa pomoći bila je otežana zbog izbijanja pandemije bolesti COVID-19. Komisija se pobrinula da se program nastavi unatoč tim okolnostima te je uvela mjere za ublažavanje kako bi osigurala nastavak provođenja projekata. Važno je napomenuti da je brzo mobiliziran izvanredni paket pomoći radi osiguravanja najhitnijih medicinskih potrepština, gospodarske potpore mikropoduzećima i malim i srednjim poduzećima te stručnih savjeta TZC-u.

Na kraju godine na snazi je u okviru programa bilo 194 ugovora.

4.2. Napredak po ciljevima

Opći je cilj programa pomoći olakšati ponovno ujedinjenje Cipra poticanjem gospodarskog razvoja TZC-a, s posebnim naglaskom na gospodarsku integraciju otoka, na poboljšanje kontakata između dviju zajednica i s EU-om te na pripreme za pravnu stečevinu.

Aktivnosti poduzete 2020. s obzirom na svaki od ciljeva Uredbe o pomoći navedeni su u nastavku.

4.2.1. Cilj 1.: Razvoj i restrukturiranje infrastrukture

UNDP je nastavio provedbu Instrumenta za lokalnu infrastrukturu (LIF) na temelju postojećih sporazuma o doprinosu potpisanih s Komisijom u iznosu od 23,4 milijuna EUR. Cilj je tog instrumenta pružiti potporu pri pripremi i provedbi ulaganja u relevantnu lokalnu infrastrukturu. Osim dvanaest značajnih projekata čija je provedba nastavljena u okviru LIF-a, 2020. dovršen je optimizirani drugi poziv na

podnošenje prijedloga za lokalne zajednice na temelju kojeg je u plan provedbe LIF-a uvršteno pet potencijalnih dodatnih projekata.

EU-ov projekt sanacije rijeke Pedieos, u kojem sudjeluju obje ciparske zajednice i kojemu je cilj zbližavanje tih zajednica putem rekreativnih aktivnosti, napredovao je do faze glavnog projekta.

U sektoru voda nastavljeni su radovi na izgradnji novog kanala za odvod otpadnih voda u Nikoziji (NNTS). Taj je kanal dužine 13 km namijenjen prijenosu otpadnih voda iz područja Nikozije do postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda (WWTP) dviju zajednica u Nikoziji, koje je izgrađeno u okviru projekta sufinanciranog sredstvima EU-a i dovršenog 2013. Unatoč tromjesečnoj obustavi radova zbog ograničenja povezanih s pandemijom bolesti COVID-19, nastavljena je provedba projekta u okviru koje je postavljeno približno 80 % cjevovoda te je započela izgradnja crpnih stanica.

U ožujku 2020. završeni su radovi na izgradnji sustava navodnjavanja u kojem se koriste otpadne vode pročišćene u postrojenju Morphou. Osim toga, dovršene su faza glavnog projekta i natječajna dokumentacija za ponovnu uporabu pročišćenih otpadnih voda i mulja iz novog postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda u Nikoziji.

Ugovor o radovima i povezani ugovor o uslugama nadzora za popravke kanalizacijske mreže u Famagusti potpisani su u ožujku 2019., ali radovi još nisu započeli. Početkom 2021. komora inženjera i arhitekata odobrila je „vizu za dizajn”.

Unatoč pandemiji bolesti COVID-19, provedba dvaju izmijenjenih ugovora o radovima o proširenju kapaciteta odlagališta otpada i postrojenju za otplinjavanje odlagališta otpada dobro je napredovala, čija vrijednost sada predstavlja ulaganje od preko 4,5 milijuna EUR u gospodarenje krutim otpadom. Tim izmijenjenim ugovorima omogućit će se proizvodnja do 0,8 MW električne energije iz obnovljivih izvora (prikupljanje, obrada i izgaranje odlagališnog plina). Proizvedenom električnom energijom osigurava se održivo pročišćavanje otpadnih voda iz odlagališta (procjednih voda) u novoizgrađenom postrojenju za pročišćavanje, bez koje bi krajnji korisnik imao neodržive operativne troškove.

Ugovorom o uslugama izgradnje kapaciteta uvedena su načela kružnoga gospodarstva u prakse gospodarenja otpadom u lokalnim zajednicama. Korisnik je usvojio pravni tekst o ambalažnom otpadu koji se promiče na razini EU-a i zahvaljujući tom zamahu, pri kraju je i osnivanje prve „neprofitne” organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača (PRO) za recikliranje ambalažnog otpada.

U skladu s Integriranim planom za gospodarenje krutim otpadom koji je financirao EU, bespovratna sredstva kojima se podupire osam lokalnih zajednica u unapređenju infrastrukture za gospodarenje otpadom u konačnoj su fazi provedbe. U Nikoziji se s pomoću istih bespovratnih sredstava izgradilo sklonište za žrtve obiteljskog nasilja.

Lokalni tehnički kapaciteti za praćenje kvalitete okoliša poboljšavaju se obnovom mreže za praćenje kvalitete zraka i izgradnjom referentnog laboratorija za kvalitetu zraka i goriva.

Pružanje tehničke pomoći za provedbu programa energetske učinkovitosti škola završilo je krajem 2020. U okviru te intervencije analizirane su mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti u deset pilot-škola, kao što su zamjena prozora, popravci ovojnica zgrada i modernizacija sustava za osvjetljenje, grijanje i hlađenje. Ta su

poboljšanja analizirana i s obzirom na njihovu troškovnu učinkovitost, uzimajući u obzir lokalne gospodarske čimbenike. Nalazi te studije upotrijebit će se za procjenu primjerenosti budućih intervencija.

4.2.2. Cilj 2.: Promicanje društvenog i gospodarskog razvoja

U okviru programa pomoći mobilizirana su sredstva za pokrivanje najhitnijih potreba povezanih sa suzbijanjem pandemije bolesti COVID-19 koje je utvrdio zdravstveni sektor. Tim su paketom obuhvaćeni osobna zaštitna oprema, laboratorijski uređaji, kompleti za testiranje i ventilatori pluća. Osim toga, mobiliziran je i izvanredni paket gospodarske pomoći u vrijednosti od 11 milijuna EUR radi otklanjanja socioekonomskih posljedica pandemije.

Znatno je proširen projekt „Inovativno poduzetništvo i dijalog”, koji provodi organizacija Northern Ireland Cooperation Overseas (NI-CO). Preuzete financijske obveze sad iznose ukupno 16,6 milijuna EUR te je dodana nova sastavnica „Zaštita i otvaranje radnih mjesta” u svrhu pomoći u suzbijanju negativnih gospodarskih učinaka pandemije bolesti COVID-19. Izvanredna potpora u iznosu od 3 milijuna EUR raspodijeljena je mikropoduzećima i malim poduzećima koja su prekinula rad tijekom ograničenja kretanja kako bi im se pomoglo u obnovi zaliha i pokrivanju drugih *ad hoc* troškova potrebnih za ponovno pokretanje poslovanja.

U području ruralnog razvoja produljen je ugovor o tehničkoj pomoći za poljoprivredne savjetodavne usluge. Tim se projektom podupire strategija za pružanje poljoprivrednih savjetodavnih usluga i osiguravaju se usluge savjetovanja korisnicima bespovratnih sredstava u okviru poziva na podnošenje prijedloga za program „Ulaganja u poljoprivredu” (Ruralni razvoj IV.). Poziv na podnošenje prijedloga dovršen je 2020. te je Komisija sklopila 55 ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava u vrijednosti od 4,3 milijuna EUR radi jačanja poljoprivrednog lanca vrijednosti.

Početkom 2020. u okviru projekta tehničke pomoći za poboljšanje kapaciteta veterinarskih stručnjaka za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje bolesti životinja dovršeno je drugo veliko uzorkovanje i testiranje životinja na prioritetne bolesti (bruceloza i tuberkuloza). Uzeti su uzorci više od 300 000 životinja (goveda, ovaca i koza) i obavljeno je 383 000 testiranja kako bi se otkrila zaraza i uklonilo zaražene životinje s poljoprivrednih gospodarstava. Kao rezultat toga, smanjuje se raširenost bruceloze u turskoj zajednici na Cipru.

Osim toga, Komisija je provela nabavu laboratorijskih testova i veterinarskog potrošnog materijala te je pokrenula nabavu usluga kao što su uzorkovanje i testiranje životinja. Ta potpora iznosi gotovo milijun EUR i njome se nastoji dodatno pridonijeti otkrivanju i iskorjenjivanju prioritetnih bolesti životinja. Osim toga, provedena je nabava laboratorijske opreme u vrijednosti od gotovo 500 000 EUR kako bi se pomoglo u povećanju opsega i pouzdanosti testiranja u laboratorijima za hranu i zdravstvenim laboratorijima.

Potpora EU-a pridonijela je daljnjem napretku u angažiranju privatnih veterinara u provedbi uzorkovanja i testiranja životinja te drugih zadaća na području javnog zdravlja. Korisnik je usvojio pravni tekst koji se promiče na razini EU-a i na temelju kojeg se privatnim veterinarima omogućuje obavljanje prethodno navedenih zadaća.

Program za iskorjenjivanje bolesti ojačan je izgradnjom sustava odlaganja životinjskog otpada. Radovi na izgradnji dovršeni su početkom 2020. Komisija je

također poduprla pripremu plana gospodarenja životinjskim otpadom kako bi osigurala troškovno učinkovito funkcioniranje objekata.

Godine 2020. pokrenuto je pružanje tehničke pomoći financirane sredstvima EU-a u vrijednosti od 3,2 milijuna EUR-a kako bi se pomoglo u ubrzavanju djelotvorne provedbe standarda usklađenih na razini EU-a u cijelom lancu proizvodnje hrane životinjskog podrijetla.

U sektoru obrazovanja dovršena je evaluacija poziva na podnošenje ponuda za projekt „Poboljšanje podučavanja i učenja s pomoću mehanizma za kontinuirani profesionalni razvoj” te je dodijeljen ugovor. Ostvarivanje Komisijina dugoročnog cilja usklađivanja obrazovanja turske djece na Cipru s najboljom međunarodnom praksom neometano se nastavlja.

Iako je prekinut zbog pandemije bolesti COVID-19, u tijeku je projekt izrade kurikuluma za strukovno obrazovanje i osposobljavanje u kojem se za unapređenje kurikuluma primjenjuju revidirane norme u području strukovnih kompetencija razrađene u projektu VETLAM II.

Projekt uvođenja znanstvenih laboratorija u osnovne škole u vrijednosti od 1,1 milijun EUR nakon nekoliko odgoda sada je u početnoj fazi provedbe, a planira se uvođenje laboratorija u 48 škola. Nabavljen je i pokretni laboratorij u obliku posebno opremljenog autobusa.

U okviru programa gospodarskog praćenja koji provodi Svjetska banka nastavilo se pružanje dodatne dubinske analize i tehničke pomoći. Program je bio usmjeren na fiskalnu analizu i financijski održiva tijela javne uprave, gospodarske učinke ponovnog ujedinjenja i učinke povezane s trgovinom, razvoj privatnog sektora i društvenu uključenost i praćenje makroekonomskih pokazatelja.

4.2.3. Cilj 3.: Promicanje pomirenja, mjere za izgradnju povjerenja i potpora civilnom društvu

Odbor za nestale osobe, uz potporu iz programa pomoći na temelju sporazuma o doprinosu s UNDP-om, nastavio je terenski i laboratorijski rad. Od ukupno 2 002 nestale osobe Odbor za nestale osobe do kraja 2020. ekshumirao je posmrtne ostatke 1 188 osoba; analizom DNK njih 994 identificirano je i vraćeno obiteljima. Radovi na iskapanjima 2020. odvijali su se usporeno zbog pandemije i izrazito vrućih vremenskih uvjeta, što je potaknulo članove Odbora za nestale osobe da izrade novu strategiju iskapanja za slučaj nepredviđenih događaja.

U prosincu 2020. proširenjem sporazuma o doprinosu osiguralo se financiranje rada Odbora za nestale osobe u 2021. u vrijednosti od 2,6 milijuna EUR. EU je u razdoblju 2006.–2020. dao više od 30 milijuna EUR, što je 75 % ukupnih sredstava dodijeljenih Odboru za nestale osobe u tom razdoblju.

Zaštita kulturne baštine preko Tehničkog odbora za kulturnu baštinu u kojem sudjeluju obje zajednice i dalje je ključna sastavnica mjera za pomirbu i izgradnju povjerenja u okviru programa pomoći, a 2020. dovršeno je 18 projekata. Program zaštite kulturne baštine primio je gotovo 20 milijuna EUR sredstava EU-a koja se koriste za poboljšanje zaštite lokacija kulturne baštine na cijelom otoku. To obuhvaća ukupno 79 dovršenih projekata izvođenja radova i 17 tekućih projekata.

S pomoću mehanizma za potporu tehničkim odborima dviju zajednica nastavilo se s okupljanjem dviju zajednica i rješavanje svakodnevnih problema Ciprana. Sredstvima iz tog mehanizma 2020. financirala se jedinstvena mjera za izgradnju

povjerenja, kojom je olakšano vraćanje slika i audiovizualnih arhiva između dviju zajednica. Izložba odabranih slika i audiovizualnih materijala bila je politički događaj na visokoj razini kojem su prisustvovali čelnici obiju zajednica. Unatoč pandemiji i zatvaranju prijelazâ, odbori za kulturu, okoliš, obrazovanje i zdravlje provodili su niz ciljanih aktivnosti.

Nakon provedene pilot-faze, s ustanovom United World College (UWC) 2020. potpisan je novi sporazum, kojim je osigurano 20 dodatnih dvogodišnjih stipendija za stjecanje diplome međunarodnog bakalaureata (IB). Osim toga, UWC će na Cipru provoditi aktivnosti i kratke tečaje radi povećanja angažmana mladih. Cilj je stvoriti zajednicu mladih Ciprana koji su uključeni u provođenje pozitivnih promjena u svojim društvima i imaju za to potrebne vještine.

Sredstvima iz programa pomoći financiralo se i unapređenje rada centra PRIO Cyprus Centre u području „mirovne dividende", koja će se ostvariti sveobuhvatnim rješenjem ciparskog problema. U novoj studiji istaknute su velike koristi tog rješenja za poslovanje poduzeća, čime se otklanjaju zabrinutosti Ciprana u pogledu gospodarskih posljedica rješenja. Studija je objavljena na trima jezicima (grčkom, turskom i engleskom) te je predstavljena široj javnosti i međunarodnoj zajednici.

Potpora civilnom društvu nastavila se 2020. U okviru tehničke pomoći za organizacije civilnog društva („Građanski prostor") i dalje se jačaju kapaciteti organizacija civilnog društva, zalaže za stvaranje okružja koje će poticati razvoj civilnog društva i potiče umrežavanje i provedba aktivnosti zajedno s grčkom zajednicom na Cipru i drugim organizacijama civilnog društva EU-a. Građanski prostor je u okviru mehanizma „Civilni rast" podupro 92 inicijative za aktivno građanstvo (njih 22 u 2020.) u područjima kao što su mir i pomirba, mladi, obrazovanje, zdravlje, umjetnost, ljudska prava te zaštita okoliša. Novi ugovor u trajanju od 30 mjeseci za Građanski prostor stupio je na snagu krajem 2020.

Poziv na podnošenje prijedloga u okviru programa „Ciparsko civilno društvo u akciji VII." bio je otvoren tijekom 2020. Sredstva su prvi put izdvojena za manje/lokalne organizacije civilnog društva u nastojanju da se proširi doseg tog poziva. Bespovratna sredstva dodijeljena u okviru prethodnog poziva i sredstva iz poziva za suzbijanje trgovine ljudima u fazi su provedbe, a korisnici bespovratnih sredstava nastavili su surađivati sa svojim partnerima iz redova ciparskih Grka.

Početkom godine u okviru inicijativa financiranih sredstvima EU-a promicalo se i osiguralo da se trgovina ljudima i govor mržnje uključe u lokalni pravni tekst kao posebna kaznena djela.

4.2.4. Cilj 4.: Približavanje TZC-a Europskoj uniji

Upravljanje programom stipendija EU-a od akademske godine 2014./2015. prepušteno je British Councilu. Proračunom dostupnim u okviru posljednjeg poziva omogućeno je financiranje 138 stipendija u akademskoj godini 2020./2021., od čega je 127 korisnika bespovratnih sredstava prihvatilo stipendiju. Tim se stipendijama u različitim državama članicama EU-a podupiru studenti tijekom prve godine preddiplomskih studija, studenti na diplomskom i doktorskom studiju te istraživači i stručnjaci u daljnjem razvoju jezičnih i profesionalnih vještina.

U okviru programa stipendija od 2007. stipendiju je dobilo gotovo 1 700 studenata i stručnjaka koji su pripadnici turske zajednice na Cipru. Velik problem tijekom tog poziva bilo je izbijanje pandemije u trenutku podnošenja prijava i odabira, a on je ublažen posebnim aranžmanima koje je uveo British Council.

Informacijska točka EU-a, kojom upravlja EUPSO u suradnji s Predstavništvom Europske komisije na Cipru, postigla je visoku razinu vidljivosti EU-a tijekom 2020. prilagođavanjem svojih aktivnosti na internetskim platformama. Obuhvatila je više od 15 tema povezanih s EU-om, uključujući kampanju o europskom zelenom planu s opsežnom informativnom kampanjom o energetskoj učinkovitosti. Informacijska točka EU-a bavila se i temama kao što su prava LGBTI osoba, rodno uvjetovano nasilje, prava osoba s invaliditetom i trgovina ljudima.

Organizirala je i 17 događanja, uglavnom na internetu, uključujući veliku kampanju obilježavanja Dana Europe i 54 redovita događanja, uključujući niz glazbenih koncerata pod nazivom „Ostani doma” tijekom razdoblja ograničenja kretanja. Ta su događanja privukla više od 15 000 sudionika. Provedena je i opsežna informativna kampanja o bolesti COVID-19. Naposljetku, distribuirano je devet biltena i 35 internetskih infografika te je u lokalnim medijima objavljeno 157 novinskih članaka i tri televizijska priloga.

Popularnost tih aktivnosti potvrđuje i promet na stranici „Abbilgi” na Facebooku, koja je 2020. dobila 2 000 novih pratitelja, čime je ukupan broj pratitelja od otvaranja stranice narastao na 20 249.

4.2.5. Ciljevi 5.–6.: Pripremanje turske zajednice na Cipru za uvođenje i provedbu pravne stečevine

Komisijin Instrument za tehničku pomoć i razmjenu informacija (TAIEX) primjenjuje se za provedbu ciljeva 5. i 6. Uredbe o pomoći i stoga pomaže u pripremi TZC-a za provedbu pravne stečevine s obzirom na povlačenje njezine suspenzije nakon stupanja na snagu sveobuhvatnog rješenja ciparskog problema.

Tehnička pomoć nastavila se 2020. u 17 glavnih područja ili „sektora” pravne stečevine EU-a. Ukupno je 2020. organizirano 49 događanja. Od ožujka 2020. sve aktivnosti TAIEX-a organizirane su na internetu. Izrađen je novi okvir za tehničku pomoć TAIEX-a za razdoblje 2020.–2022. te su u okviru tog postupka odabrana 54 stručnjaka iz država članica.

Od početka pandemije bolesti COVID-19 zdravstveni stručnjaci TAIEX-a pružali su redovitu tehničku pomoć. Ta je podrška bila usmjerena na pružanje savjeta o hitnim mjerama za suzbijanje bolesti i pomaganje pri uspostavi strateški usmjerenijeg mehanizma za upravljanje krizom. Osim toga, stručnjaci su pomagali i u izradi plana cijepljenja i registra, čime je pripremljen teren za isporuku cjepiva koja je odobrio EU turskoj zajednici na Cipru.

Nastavljeno je podupiranje trgovine preko zelene crte razgraničenja. Među ostalim su aktivnostima početkom 2020. stručnjaci TAIEX-a provodili redovne fitosanitarne inspekcije krumpira. Međutim, nakon izbijanja pandemije Komisija više nije mogla slati stručnjake na Cipar radi provođenja redovnih inspekcija određenih proizvoda predviđenih u Uredbi br. 866/2004.

4.3. Financijsko izvršenje (ugovori i plaćanja)

4.3.1. Ugovori

Komisija je 2020. preuzela pravne obveze u iznosu od 42,6 milijuna EUR, što znači da je, uzimajući u obzir kadrovska i financijska ograničenja, nedovoljnu spremnost za uvođenje pravne stečevine u budućnosti i održivost projekata, riješen problem kašnjenja ugovora.

4.3.2. Plaćanja

Plaćanja su 2020. iznosila 41 milijuna EUR (35 milijuna EUR 2019.).

4.4. Praćenje

Komisija je izravno odgovorna za provedbu većine projekata (izravno upravljanje). Osoblje Komisije provodi vrlo visoki stupanj praćenja putem stalnih kontakata s izvođačima, provjera na terenu, sastanaka na lokaciji i sastanaka upravljačkih odbora. Tim za bespovratna sredstva (GST) nastavio je pružati tehničku pomoć i podupirati Komisiju praćenjem provedbe ugovora o bespovratnim sredstvima i pomaganjem korisnicima bespovratnih sredstava u primjeni pravila EU-a za provedbu ugovora o bespovratnim sredstvima, uključujući i pravila o sekundarnoj nabavi.

Komisija uz to provodi i niz ugovora pod neizravnim načinom upravljanja. Provedbena tijela, kao što su UNDP, British Council i NI-CO podnose izvješća Komisiji u skladu s odgovarajućim okvirnim sporazumima. Komisija je uvelike uključena u svakodnevno praćenje tih mjera.

4.5. Revizija i kontrola

U potpunosti su provedene preporuke iz posljednje revizije koju je 2017. provela Služba za unutarnju reviziju (IAS), a koje se odnose na mehanizme unutarnje kontrole u području javne nabave.

4.6. Evaluacija

U okviru projekta provedbe postupka praćenja usmjerenog na rezultate (ROM) nastavilo se s revidiranjem odabranih mjera te je provedeno prvo predviđeno osposobljavanje za poboljšanje kapaciteta za unutarnje praćenje relevantnih dionika. Preporuke stručnjaka za ROM koje se odnose na relevantnost, učinkovitost, djelotvornost i održivost uključuju se u revidirane mjere i ostale aktivnosti.

Evaluacija programa pomoći u sredini programskog razdoblja nastavila se 2020. Svrha je dati cjelokupnu neovisnu procjenu i prikupiti dokaze o napretku u ostvarenju ciljeva iz Uredbe o pomoći u razdoblju 2013.–2018. Nacrt završnog izvješća dostavljen je u prosincu 2020., a zaključci iz tog nacrta pozitivni su.

4.7. Informiranje, promidžba i vidljivost

Godine 2020. ukupno je provedeno 429 aktivnosti za povećanje vidljivosti i komunikacijskih aktivnosti, i to uglavnom putem interneta zbog ograničenja povezanih s pandemijom bolesti COVID-19. Objavljene su tri knjižice na engleskom, turskom i grčkom jeziku o obrazovanju radi unapređenja vještina, Uredbi o zelenoj crti razgraničenja i okolišu te je u pripremi izrada dviju novih knjižica.

4.8. Savjetovanja s Vladom Republike Cipra

Održavali su se sastanci s predstavnicima Vlade Republike Cipra, među ostalim i tijekom krize izazvane pandemijom bolesti COVID-19. Komisija se i dalje oslanja na suradnju s Vladom kad je riječ o provjeri prava vlasništva te olakšavanju rada tehničkih odbora dviju zajednica. Komisija održava redovite sastanke sa Stalnim predstavništvom.

5. ZAKLJUČCI

Djelujući u okviru svojih šest ciljeva, Komisija nastavlja pružati pomoć na temelju Uredbe o pomoći da bi se olakšalo ponovno ujedinjenje Cipra poticanjem

gospodarskog razvoja turske zajednice na Cipru. Tijekom 2020. pomoć je i dalje bila usmjerena na područja koja su posebno problematična u pogledu budućeg usklađivanja s pravnom stečevinom.

Podaci o uspješnosti pomoći u prošlosti i zrelost projekata neprestano će se odražavati u budućim postupcima programiranja. Djelovanje će i dalje biti usmjereno na povećanje učinka u prioritetnim područjima manjim brojem opsežnijih mjera.

Komisija je prema potrebi spremna mobilizirati resurse, među ostalim u okviru programa pomoći, za potporu pregovorima za postizanje rješenja pod pokroviteljstvom UN-a.